

ODPADY

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Dochádza k znižovaniu produkcie odpadov?

V porovnaní s rokom 2013 predstavuje medziročný pokles vzniku odpadov v roku 2014 o takmer 4 %. V roku 2014 vzniklo v SR celkom 1 838 923,72 t komunálnych odpadov, čo predstavuje cca 339 kg komunálneho odpadu na obyvateľa. V porovnaní s krajinami EÚ je produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa nízka a je pod priemernou úrovňou EÚ-27.

Klesá podiel odpadov zneškodňovaných skládkovaním?

Dlhodobo pretrváva negatívny vysoký podiel skládkovania odpadov na celkovom nakladaní s odpadmi (41 % u odpadov celkom a 66 % u komunálnych odpadov).

Plní SR záväzné limity vyplývajúce pre problematiku odpadov z medzinárodných predpisov?

Hlavné ciele v komunálnej sfére sa zatiaľ nedarí plniť. Na nízkej úrovni je recyklácia komunálnych odpadov a je predpoklad, že cieľ 35 % úroveň recyklácie komunálnych odpadov sa nepodarí naplniť. Ako neuspokojivú možno hodnotiť aj oblasť triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

V roku 2014 bolo zozbieraných 4,09 kg/obyvateľa odpadov z elektrických a elektronických zariadení. SR tak limit stanovený príslušnou smernicou ES splnila.

SR splnila v roku 2014 limity miery zhodnocovania a miery recyklácie jednotlivých kategórií elektroodpadov, ktoré sú určené nariadením vlády SR č. 206/2010 Z.z.

Podiel opätovného použitia, recyklácie a zhodnocovania častí starých vozidiel v zmysle príslušnej smernice ES SR dosiahla a splnila tak predpísaný limit.

Úspešne napreduje aj zhodnocovanie odpadových pneumatík, stanovený cieľ bude s veľkou pravdepodobnosťou splnený.

V roku 2014 bolo vyzbieraných 617 ton použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje 66 % podiel zberu. SR tak limit stanovený príslušnou smernicou ES splnila.

Zvyšuje sa podiel využitia odpadov z obalov?

Z celkového množstva vzniknutých odpadov z obalov v roku 2013 bolo recykláciou využitých viac ako 66 % a zhodnocovaných, vrátane materiálového zhodnocovania bolo takmer 69 % z celkového množstva odpadov z obalov.

BILANCIA CELKOVÉHO VZNIKU ODPADOV

V SR vzniklo v roku 2014 spolu **9 062 413,97** ton odpadov. Dlhodobejšie možno pozorovať pokles vzniku nebezpečných odpadov. Najväčšie zastúpenie má ostatný priemyselný odpad, ktorý v roku 2014 predstavoval 76 % zo všetkých vytvorených odpadov.

V porovnaní s rokom 2013 predstavuje medziročný pokles celkového vzniku odpadov v roku 2014 takmer 4%.

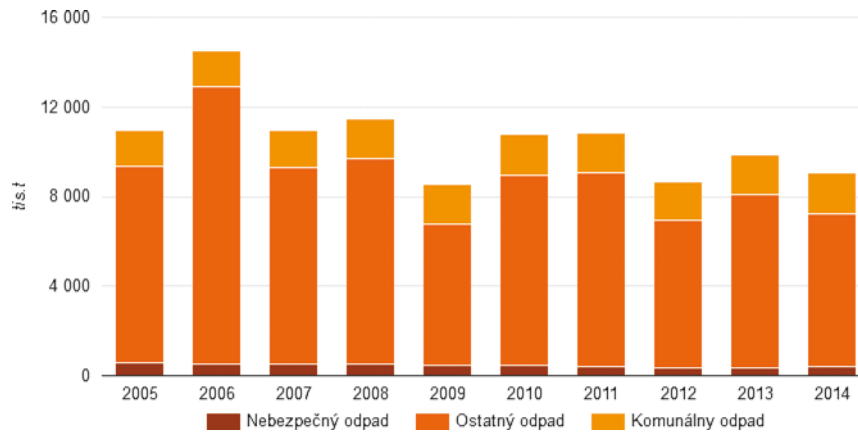
Tabuľka 091 I Bilancia vzniku odpadov (2014)

Kategória odpadu	Množstvo (t)
Nebezpečný odpad (NO)	379 640,85
Ostatný odpad (O)	6 843 849,40
Komunálny odpad (KO)	1 838 923,72
Spolu	9 062 413,97

Poznámka: v KO sú zastúpené obe kategórie odpad (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje.

Zdroj: MŽP SR

Graf 135 | Vývoj vzniku odpadov

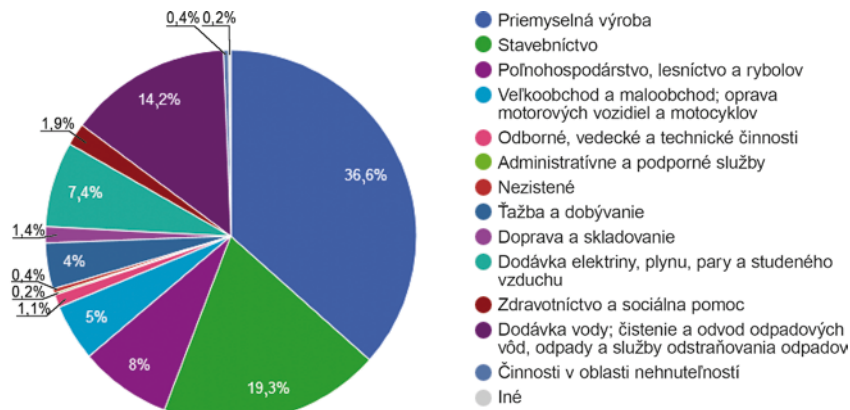
Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Poznámka: Nárast vzniku ostatného odpadu v r. 2006 o cca 40 % oproti 2005 a 2007 bol spôsobený najmä nárastom vzniku stavebného odpadu, konkrétne výkopovej zeminu vzniknutej pri výstavbe diaľničných privádzačov a tunelu Sitina v Bratislave, ako aj jednorazovým vykázanim trosky v U.S. Steel Košice

V produkcii odpadov podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE je najväčším producentom odpadov priemyselná výroba (hlavne ostatný odpad), ktorý sa na celkovej

produkcii odpadov podieľa cca 36,6 %, za nim nasleduje sekcia stavebníctva cca s 19,3 % podielom.

Graf 136 | Vznik odpadov podľa NACE (2014)

Zdroj: MŽP SR

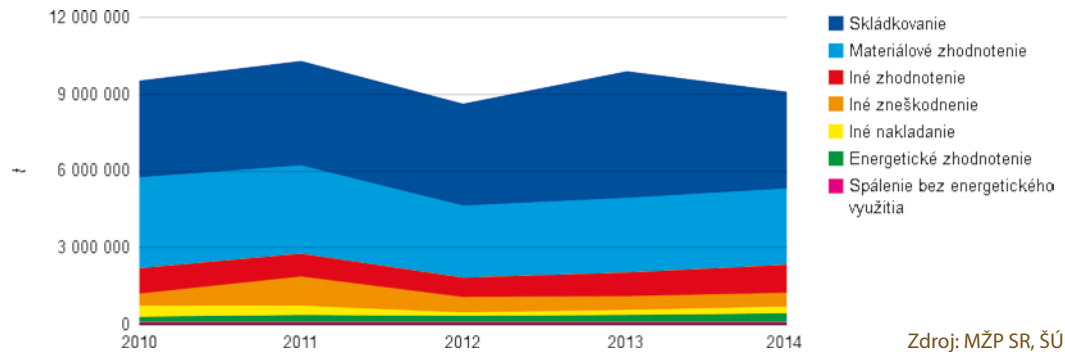
Pozn. Do celkového množstva odpadov vzniknutých podľa klasifikácie ekonomických činností nie je zahrnutý komunálny odpad.

NAKLADANIE S ODPADMI

Dominantnou činnosťou zhodnotenia je, s 33 % podielom z celkového množstva vzniknutých odpadov, **materiálové zhodnotenie**. Aj naďalej ostáva problémom vysoký podiel

skládkovania odpadov, až 41 % z celkového množstva vzniknutých odpadov. V roku 2014 bolo prevádzkovaných 122 skládok odpadov a 19 spaľovní a zariadení na spoluspaľovanie odpadov, z toho 2 na komunálny odpad.

Graf 137 | Vývoj celkového nakladania s odpadmi

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

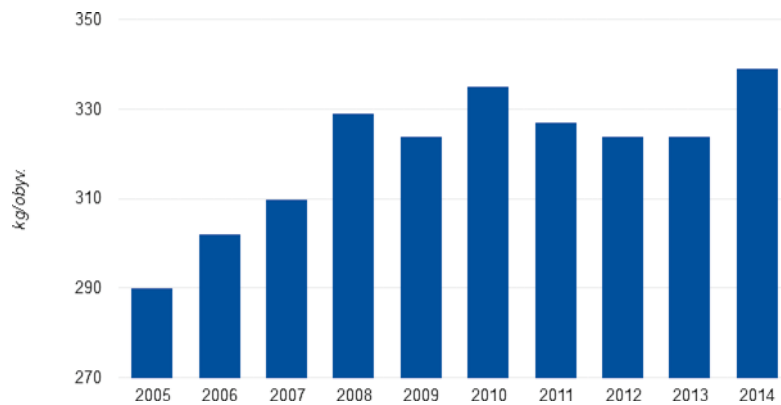
NAKLADANIE S VYBRANÝMI PRÚDMI ODPADOV

Nakladanie s komunálnym odpadom

V roku 2014 vzniklo v SR takmer **1 838 924** ton komunálnych odpadov (KO), čo predstavuje **339 kg KO na obyvateľa**. V po-

rovnani s rokom 2013 to predstavuje nárast o 17 kg KO na obyvateľa. Z dlhodobého sledovania KO možno jeho vznik charakterizovať ako zhruba konštantný. Najväčšia produkcia KO na obyvateľa bola opätovne dosiahnutá v Bratislavskom kraji (446 kg/obyv.), čo je priamo úmerné ekonomickej sile regiónu. Najmenšia produkcia KO na obyvateľa bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (244 kg/obyv.).

Graf 138 | Vývoj v množstve komunálnych odpadov na obyvateľa

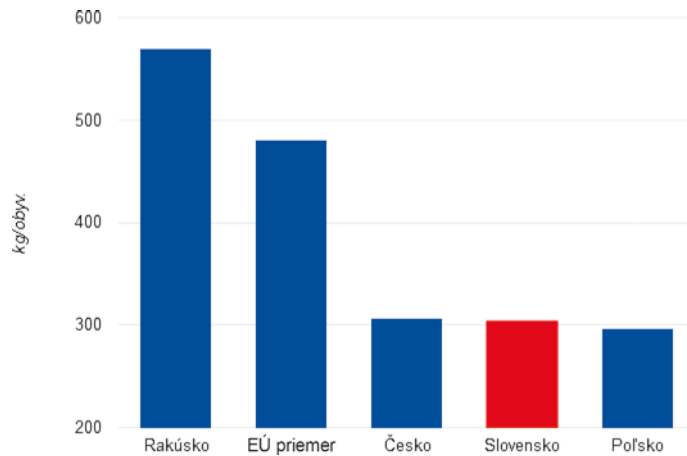

Zdroj: ŠÚ SR

V celoeurópskom porovnaní patrí SR medzi krajiny s najnižšou produkciou KO. Len dva regióny – Bratislavský a Trnav-

ský, dosahujú produkciou KO čiastočne priemer EÚ.

Graf 139 | Vznik komunálnych odpadov (2013)

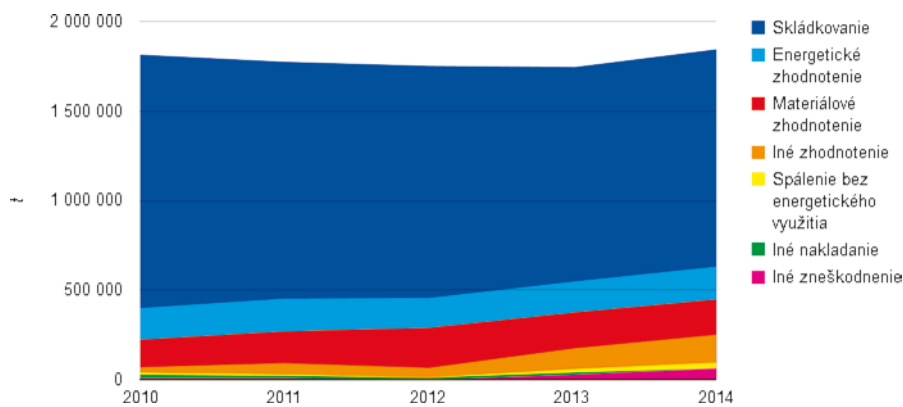

Zdroj: Eurostat

Dominantnou činnosťou nakladania s KO bolo skládkovanie odpadov. Podiel skládkovaných odpadov bol 66 %. Z ďalších činností nakladania s KO majú významný podiel materiálo-

vé zhodnotenie (recyklácia komunálnych odpadov vrátane kompostovania), ktoré sa na nakladaní podieľa 11 % a energetické zhodnotenie dosiahlo úroveň 10 %.

Graf 140 | Vývoj v nakladaní s komunálnymi odpadmi

Zdroj: ŠÚ SR

Z hľadiska **zloženia KO** má najväčšie zastúpenie zmesový KO 1 183 054 ton (64,3 %), nasleduje objemný odpad 175 186 ton (9,5 %), drobný stavebný odpad 97 182 ton (5,3 %), vytriedený zelený biologicky rozložiteľný komunálny odpad 122 085 ton (6,6 %), vytriedený papier a lepenka 61 686 ton (3,3 %) a vytriedené sklo 50 227 ton (2,7 %).

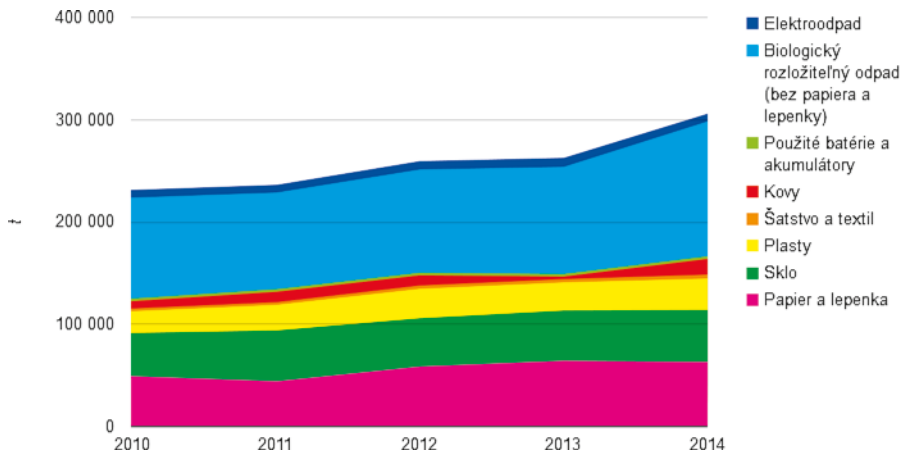
TRIEDENÝ ZBER

V súčasnosti platí v SR povinnosť pre obec zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu pre **triedený zber „klasických zložiek“** KO, t. j. papier a lepenka, sklo, plasty a kovy a biologicky rozložiteľné komunálne odpady (BRKO) okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne. Triedený zber KO je hodnotený **ako nedostačujúci** a v zmys-

le požiadaviek rámcovej smernice o odpade v súvislosti s cieľom dosiahnuť **úroveň recyklácie KO 50%** je potrebné účinnosť zberu zvýšiť, pričom je potrebné zabezpečiť aj zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, jedlého oleja a tukov, dreva, elektroodpadu použitých batérií a akumulátorov, textilu a šatstva.

Z dlhodobého sledovania triedeného zberu KO možno pozorovať **mierne stúpajúci trend množstva vytriedených zložiek KO**, z hľadiska záväzkov SR v oblasti prípravy na opätovné použitie a recykláciu odpadu však bude potrebné triedený zber výraznejšie zintenzívniť. Z pohľadu jednotlivých zložiek komunálneho odpadu zaznamenal výrazný nárast oproti roku 2013 triedený zber kovov, šatstva a BRKO.

Graf 141 | Vývoj triedeného zberu zložiek komunálnych odpadov

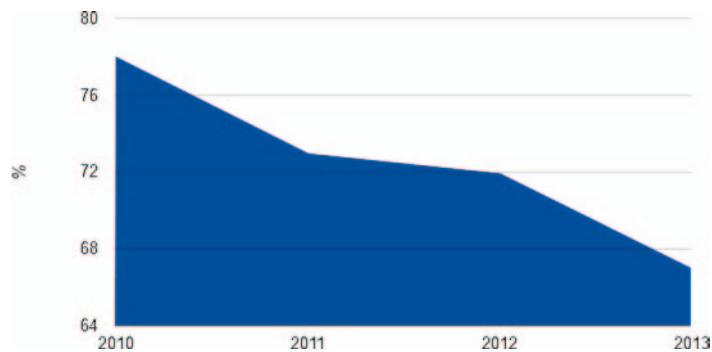
Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Poznámka: Zahŕňa len elektroodpad z domácností vykázaný obcami nie vyzbieraný v rámci spätného odberu. Zahŕňa len prenosné batérie a akumulátory vykázané obcami nie v rámci spätného odberu.

Podľa smernice 1999/31/ES pre obmedzovanie skládkovania BRKO má SR dosiahnuť do roku 2020 max 35% podiel skládkovania BRKO, čo je v číselnom vyjadrení 330 400 ton

BRKO, ktorý je možno uložiť na skládky. Ciele pre roky 2000 a 2013 sa nepodarilo naplniť, čo je spôsobené aj nízkou úrovňou ich triedeného zberu.

Graf 142 | Vývoj obmedzovania skládkovania BRKO

Zdroj: MŽP SR

Podobne ako pri ostatných triedených zložkách KO bude potrebné efektívnosť triedeného zberu komunálnych bioodpadov výrazne intenzifikovať za účelom dosiahnutia cieľov v oblasti znižovania množstva bioodpadov zneškodňovaných skládkovaním.

Tabuľka 092 | Vytriedený biologicky rozložiteľný komunálny odpad (okrem papiera a lepenky) (2014)

Druh odpadu	Množstvo BRKO (t)
Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	3 212
Jedlé oleje a tuky	123
Drevo	5 272
Zelený biologicky rozložiteľný odpad	122 085
Odpad z trhovísk	403
Spolu	131 095

Zdroj: ŠÚ SR

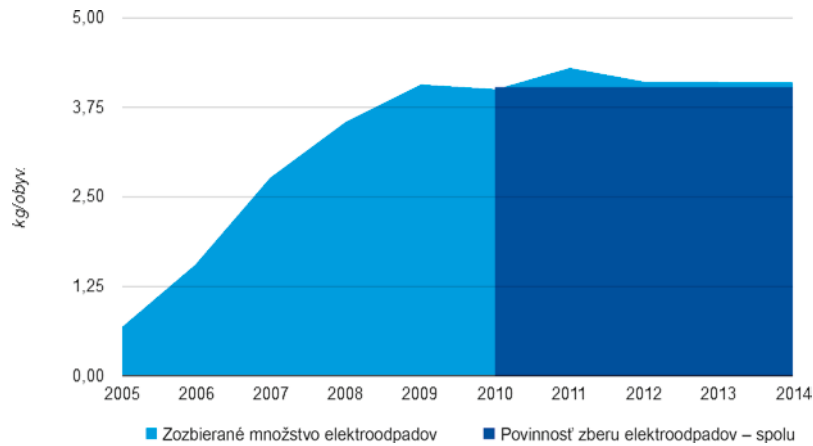
Elektrozariadenia a elektroodpad

Výrobcovia elektrozariadení majú povinnosť plniť limity zberu, zhodnocovania, resp. recyklácie a opätovného použitia elektroodpadu pre 10 kategórií. Z pohľadu plnenia cieľov stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/96/ES MŽP SR sleduje a vyhodnocuje plnenie cieľa

zberu a to 4 kg elektroodpadu na jedného občana a plnenie miery zhodnotenia a miery recyklácie pre jednotlivé kategórie.

V roku 2014 výrobcovia zabezpečili zber **elektroodpadov** z domácností v celkovom množstve 22 189 t, čo predstavuje 4,09 kg/obyv., čím bol dosiahnutý stanovený cieľ 4 kg/obyv..

Graf 143 I Vývoj v zozbieranom množstve elektroodpadov z domácností

Zdroj: MŽP SR

Poznámka: Od roku 2010 stanovený cieľ plnenia zberu 4kg/obyv.

Ciele pre zhodnocovanie **elektroodpadov**, ako materiálové jednotlivé kategórie elektroodpadov, tak aj pre recykláciu, boli od roku 2005 splnené pre všetky

Tabuľka 093 I Plnenie miery zhodnocovania a recyklačnej efektivity pre jednotlivé kategórie elektroodpadov (2014)

Elektrozariadenia Kategória	Miera zhodnocovania (% z priemernej hmotnosti zariadenia)		Miera opätovného použitia a recyklácie komponentov, materiálov a látok (% z priemernej hmotnosti zariadenia)	
	Cieľ (%)	%	Cieľ (%)	%
1. Veľké domáce spotrebiče	80	92,48	75	91,62
2. Malé domáce spotrebiče	70	87,7	50	86,11
3. Informačné technológie a telekomunikačné zariadenia	75	95,02	65	90,66
4. Spotrebná elektronika	75	93,05	65	90,95
5. Osvetľovacie zariadenia	70	91,35	50	91,25
Plynové výbojky	-	89,62	80	89,62
6. Elektrické a elektronické nástroje (s výnimkou veľkých stacionárnych priemyselných nástrojov)	70	90,46	50	89,15
7. Hračky, zariadenia určené na športové a rekreačné účely	70	87,22	50	86,35
8. Zdravotnícke prístroje (s výnimkou všetkých implantovaných a infikovaných výrobkov)	-	90,73	-	88,02
9. Prístroje na monitorovanie a kontrolu	70	88,25	50	87,95
10. Predajné automaty	80	88,79	75	87,88

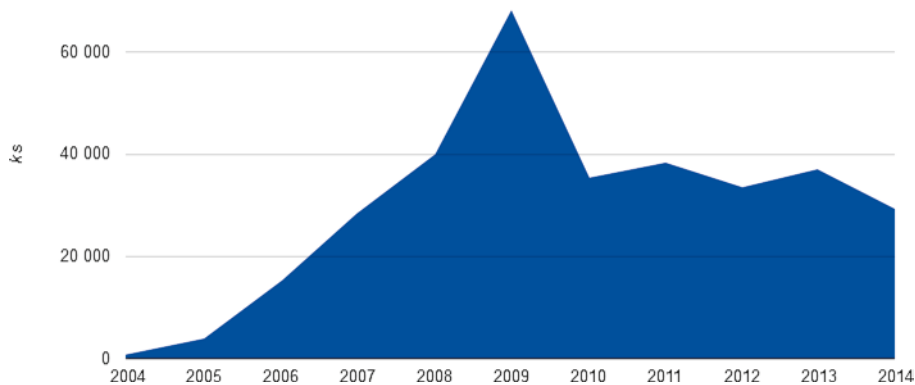
Zdroj: MŽP SR

Staré vozidlá

V roku 2014 bolo na území SR spracovaných 29 175 ku-

sov starých vozidiel, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2013 (počet spracovaných starých vozidiel 36 858 kusov) zníženie o takmer 21 %.

Graf 144 | Vývoj spracovania starých vozidiel

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 094 | Celkové opätovné použitie častí starých vozidiel, zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel a recyklácia, počet spracovaných starých vozidiel a celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (2014)

Opätovné použitie (t)	Celková recyklácia (t)	Celkové zhodnocovanie (t)	Celkové opätovné použitie a recyklácia	Limit pre opätovné použitie a recykláciu*	Celkové opätovné použitie a zhodnocovanie	Limit pre opätovné použitie a recykláciu*
510	22 467	22 762	93 % (22 977 t)	80 %	94 % (23 271 t)	85 %
Počet kusov spracovaných starých vozidiel (ks)					29 175	
Celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (t)					24 810	

* Limit činnosti k priemernej hmotnosti jedného vozidla za rok do 31.12.2014, pre vozidlá vyrobené od 1.1.1980

Zdroj: MŽP SR

Odpadové pneumatiky

V nakladaní s odpadovými pneumatikami prevláda dlhodobé materiálové zhodnocovanie. V roku 2014 dosiahla úroveň ich materiálového zhodnotenia 29 %, energeticky bolo zhodnotených 15 %. Skládkovanie odpadových pneumatík je podľa zákona o odpadoch zakázané. Cieľ pre limity zhodnocovania (materiálové–50 %, energetické do 45 %, iný spôsob do 5 %) stanovené k roku 2015 budú na základe sledovania vývoja s najväčšou pravdepodobnosťou splnené.

Obaly a odpady z obalov

Celkové množstvo odpadov z obalov má narastajúci charakter s miernym poklesom v roku 2013, zvyšujúca sa je aj miera recyklácie a zhodnotenia pre jednotlivé odpady z obalov, ciele stanovené pre rok 2012 a nasledujúce roky sú plnené.

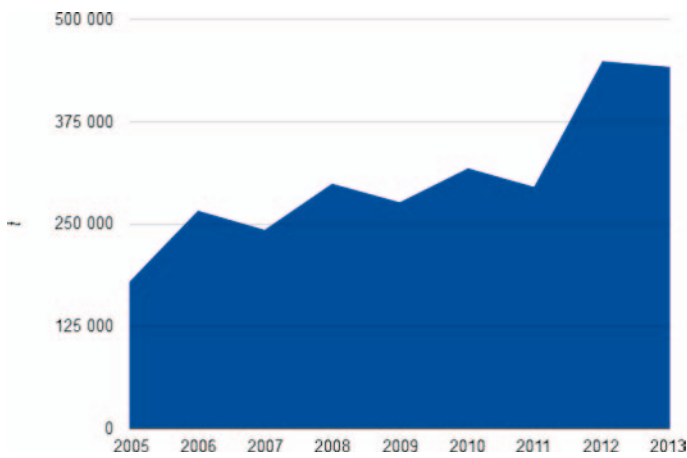
Tabuľka 095 | Vznik a nakladanie s odpadmi z obalov (2013)

Materiál	Množstvo (t)	Recyklácia		Zhodnocovanie		Spolu*
		Materiálové zhodnocovanie (%)	Energetické (t)	Iné (t)	(%)	
Sklo	72 133,55	72,91	0,00	0,00	72,91	60
Plasty	97 783,79	55,08	5 922,60	552,84	61,70	48
Papier	182 142,74	79,70	1 545,70	880,66	81,03	68
Kovy	22 788,37	68,91	2,92	7,52	68,96	55
Drevo	60 154,61	36,45	6 181,87	279,77	47,19	35
Iné	7 655,45	-	341,01	0,41	-	-
Spolu	442 658,51	55	13 994,10	1 721,20	60	60

*vrátane materiálového zhodnocovania

Zdroj: MŽP SR

Graf 145 | Vývoj vzniku odpadov z obalov

Zdroj: MŽP SR

Batérie a akumulátory

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, ktorou sa zrušuje smernica 91/157/EHS o batériách, stanovuje pre členské štáty EÚ dosiahnuť minimálne limity pre zber prenosných batérií a akumulátorov na úrovni 25 % do 26. septembra 2012 a 45 % do 26. septembra 2016. Pre rok 2014 bol dosiahnutý zberový podiel 66 %, čo predstavuje nárast oproti roku 2013 o 17 %. Údaje pre výpočet zberového podielu pochádzajú od združenia výrobcov elektrických a elektronických zariadení, kolektívnych systémov a spracovateľov prenosných batérií a akumulátorov. Na ich základe, je možné konštatovať, že ciele pre zber použitých prenosných batérií a akumulátorov stanovené smernicou boli splnené.

Tabuľka 096 | Zber použitých prenosných batérií a akumulátorov (2014)

	Vyzbierané množstvo (t)	Zberový podiel (%)
Použité prenosné batérie a akumulátory	617	66

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 097 | Recyklačná účinnosť pre použité batérie a akumulátory (2014)

Druh	2011 (%)	2012 (%)	2013 (%)	2014 (%)	Cieľ (%)
Olovené	96	97	93	87	90
Ni-Cd	84	97	83	76	75
Ostatné	98	97	89	64	60

Zdroj: MŽP SR

Polychlórované bifenyly v zariadeniach

Ku koncu roka 2014 bolo v informačnom systéme PCB evidovaných ešte 4 214 kusov zariadení čo je o 619 kusov menej ako v roku 2013. Držitelia týchto zariadení si nespĺnili zákonnú povinnosť zneškodniť tieto zariadenia do konca roku 2010.

Tabuľka 098 | Výsledky inventarizácie kontaminovaných zariadení (k 31.12.2014)

Kontaminované zariadenia				
	Počet (ks)		percentuálne zastúpenie (%)	
Celkový počet	V prevádzke	Zneškodnené	V prevádzke	Zneškodnené
49 420	4 214	45 206	9 %	91 %

Zdroj: MŽP SR

CEZHRANIČNÁ PREPRAVA ODPADOV – DOVOZ, VÝVOZ A TRANZIT ODPADOV

V roku 2014 vydalo MŽP SR celkom 127 rozhodnutí na cezhraničnú prepravu odpadov, ktoré povoľovali prepravu odpadov zaradených podľa prílohy III („Zelený“ zoznam odpadov), časť I a časť II a prílohy IV („Žltý“ zoznam odpadov), časť I a časť II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1013/2006/ES o preprave odpadu (nariadenie). V niektorých prípadoch boli v rozhodnutiach uvádzané druhy odpadov, ktoré nebolo možné zaradiť ani pod jednu položku podľa príloh uvedeného nariadenia.

CEZHRANIČNÁ PREPRAVA/DOVOZ ODPADOV (DOVOZ)

V roku 2014 bol povolený dovoz 329 460 t odpadov na územie SR. Z toho bolo 2 200 t odpadov zaradených podľa prílohy IV („Žltý“ zoznam odpadov), časť I a 327 260 t odpadov nezaradených podľa príloh nariadenia.

Rozhodnutia povoľovali dovoz zo 6 krajín. Najväčším dodávateľom odpadu bolo Rakúsko, ktorému v zmysle rozhodnutí bola povolená cezhraničná preprava na 195 150 t odpadov.

CEZHRANIČNÁ PREPRAVA/VÝVOZ ODPADOV (VÝVOZ)

V roku 2014 bol povolený vývoz 118 106 t odpadov z územia SR. Z toho bolo 8 000 t odpadov zaradených podľa prílohy III („Zelený“ zoznam odpadov), časť I nariadenia, 36 639,6 t odpadov zaradených podľa prílohy IV („Žltý“ zoznam odpadov) časť I, 19 306 t odpadov zaradených podľa prílohy IV („Žltý“ zoznam odpadov), časť II nariadenia a 54 160 t odpadov nezaradených podľa príloh nariadenia.

TRANZIT ODPADOV

Na základe rozhodnutí vydaných MŽP SR na tranzitnú prepravu v roku 2014, bolo povolené prepraviť cez územie SR 87 350 t odpadov. Z toho bolo 29 200 t odpadov zaradených podľa prílohy III („Zelený“ zoznam odpadov), časť I a 500 t

odpadov zaradených podľa prílohy III („Zelený“ zoznam odpadov), časť II nariadenia, 48 440 t odpadov zaradených podľa prílohy IV („Žltý“ zoznam odpadov), časť I a 2 000 t odpadov zaradených podľa prílohy IV („Žltý“ zoznam odpadov), časť II nariadenia a 7 210 t odpadov nezaradených podľa príloh nariadenia.

Tabuľka 099 I Prehľad platnosti a počtu rozhodnutí povoľujúcich prepravu

Platnosť do roku	Dovoz	Vývoz	Tranzit	Celkom
2014	-	11	4	15
2015	49	19	30	98
2016	1	5	-	6
2017	-	5	3	8
Spolu	50	40	37	127

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 100 I Celkové množstvá odpadov povolených na cezhraničnú prepravu/dovoz a vývoz odpadov na základe povolení vydaných podľa jednotlivých krajín (t), (2014)

Krajina	Dovoz	Vývoz
Belgicko	-	700
Česká republika	3 300	52 981
Maďarsko	16 000	1 150
Poľsko	-	32 240
Rakúsko	195 150	21 500
Rumunsko	-	8 000
Nemecko	10	1 535
Slovinsko	7 000	-
Taliansko	108 000	-
Spolu	329 460	118 106

Zdroj: MŽP SR

RECYKLAČNÝ FOND

Prijmy Recyklačného fondu v roku 2014 pochádzajúce z príspevkov platených výrobcami a dovozcami sledovaných výrobkov a materiálov predstavovali 10,74 mil. eur, čo bolo o 0,14 mil. eur menej ako v roku 2013.

Recyklačný fond v roku 2014 vyhovel 1 861 žiadostiam obcí a podnikateľských subjektov o poskytnutie finančných prostriedkov. Výška schválených prostriedkov pre žiadateľov predstavovala takmer 3,99 mil. eur.

Tabuľka 101 I Prostriedky vyplatené zo sektorov Recyklačného fondu (2014)

Sektor	Vyplatené prostriedky (eur)
Opotrebované batérie a akumulátory	325 057,17
Odpadové oleje	490 928,39
Opotrebované pneumatiky	23 558,00
Viacvrstvové kombinované materiály (VKM)	40 534,30
Elektrozariadenia	1 747,14
Plasty	823 141,90
Papier	304 325,41
Sklo	234 244,91
Vozidlá	3 058 738,28
Kovové obaly	47 201,56
Všeobecný sektor	11 451,00
Obce § 64	2 140 318,00
Spolu	7 501 246,06

Zdroj: RF